

Вельмі сіачная рыба фугу

Фізіялагічны раствор з хуткасцю прыкладна тры кроплі ў дзве секунды бязгучна сцякаў з кропельніцы па празрыстай пластыковай трубачцы і ўліваўся ў вену на локцевым згібе. У палаце бальніцы хуткай дапамогі разам з ім было чацвёра хворых. Была раніца, час абходу. У калідоры бразгалі посудам. Чуліся чыесъці галасы, у дзвёры часта заглядвалі санітаркі. Якраз у гэты момант маладая доктарка ўвайшла ў палату.

І тады адразу нешта навокал змянілася, быццам адбылося не больш не менш, як сашэсце свяшчэннага агню, сэрца яго на нейкі момант спынілася, і яго нават кінула ў гарачыню, бо ён адразу зразумеў, што гэта жанчына і ёсць тая самая, якую ён шукаў. Кожны чалавек шукае сваё. Адны знаходзяць (іх, пэўна, меншасць), другія (якіх большасць) так і жывуць, не асэнсоўваючы сваёй абдзеленасці і набываючы комплексы. Дык вось, гэта і была яго жанчына. На ўсё жыццё.

Доктарка прысела на зэдлік і пачала мераць ціск хворому каля самых дзвярэй. Гэта быў звычайны рабацяга, цягавіты і цярплівы, як жывёла. Ноччу ён моцна храп. Урэшце, храплі ўсе. Магчыма, і ён таксама.

Яна загаварыла. Голос у яе быў нізкага тэмбуру, спакойны, слова ветлівыя, без лішніх эмоцый. Ён услухоўваўся ў рытм яе невялічкай лекарскай пра-мовы, не ўспрымаючы сэнсу. У доктаркі быў асімет-

рычны твар з вострым, крыху зрэзаным падбародкам, цёмныя валасы пад белай шапачкай праста зачасаныя назад і забраныя ў вузел. Ногі прыгожыя, праўда, крыху крываватыя, невялікія грудзі. Так, яна не была прыгажуняй. На прыгажунь ён і не надта западаў: іх штодня можна сустрэць на вуліцы. І не адну. А вось такую — не часта. На выгляд ёй было гадоў дваццаць пяць. Можа, больш.

Ён чакаў. Вольнай рукой адразу пасунуў зэдлік, каб яна магла сесці побач, ледзь не перакуліў кропельніцу.

Урэшце яна скончыла слухаць бязладныя скаргі рабацягі, сказала яму нешта звыкла абнадзейвальнае, падышла да яго ложка, а потым села насупраць і зазірнула ў яго картку.

— Вы Ліс? Арцём Алегавіч?

— Так, гэта я, — хутка і па-армейску адказаў ён.

— Як сябе адчуваецце? На ваш погляд, вы цяпер у парадку?

— Вам меркаваць.

Яна зрабіла паўзу і зірнула яму ў твар, сустрэлася позіркам. Вочы ў яе былі зусім зялёныя з ледзь улоўнай стомленасцю і тугой у зренках.

— Вас прывезлі ў непрытомнасці. Суткі вы былі ў рэанімацыі, а цяпер вы тут. Я ваш лечачы ўрач.

— А магу я даведацца ваша імя?

— Можаце, — яна крыху памарудзіла. — Мяне зваць Вера Антонаўна.

«Значыць, Вера, — падумаў ён. — Вось яно як».

— Што з вамі здарылася? — спытала яна. — Вас учора ледзь адкачалі. Вы малады і толькі таму ачунялі так хутка. У вас атручэнне невядомага паходжання. Мне трэба ведаць, што вы ўжывалі напярэдадні. Алкаголь? Можа, што з'елі?

— Я скажу вам праўду, — хворы Арцём Ліс правёў вольнай рукой па коратка стрыжанай галаве, — я вячэраў рыбінай фугу.

Ён думаў, што яна здзівіцца, пачне распытваць, але гэтага не адбылося.

— Даўк вы аматар экстрыму? — спытала яна.

— Не, — ён спрабаваў жартаваць, — праста я вельмі люблю рыбу фугу. Пяшчотна і аддана.

Доктарка паціснула плячыма, усміхнулася — больш з ветлівасці, моўчкі памерала яму ціск, загадала паказаць язык і горла. Потым усталала з зэдліка і перасунула яго да іншага хворага за яго спінай.

На імгненне ён пакрыўдзіўся. Магла б спытаць больш падрабязна. Чаму і як. Ён бы расказаў. Усю праўду, і нават больш.

* * *

З аднакласнікам Ігарам Кушнерам мастак Арцём Ліс сутыкнуўся выпадкова. Кушнер быў стыльна, хоць і некалькі рызыкоўна прыкінуты, з залатым ланцугом на шыі, трymаўся ўпэёнена. Ён спытаў Арцёма Ліса, чым той займаецца, а пра сябе прама сказаў, што пайшоў у крымінал. «Дарэчы, — раптам прапанаваў ён, — чаму б табе не намаліваць да дня нараджэння партрэт маёй жонкі: у яе якраз круглая дата?» — «Згода, — падумаўшы адказаў яму мастак Ліс. — Дамовімся ў дэталях пасля.» — «Вось і добра, — ажывіўся Кушнер. — Тады не пасля, а зараз у рэстарацыю, я частую. Там і пра ганаар пагаворым».

Мастак Арцём Ліс нерашуча прапанаваў кафэ паблізу, але Кушнер на гэта сказаў «не гані мутняк», спыніў таксі і павёз яго ў «Чорны ветразь» — самы прэстыжны рэстаран у сталіцы.

«Дарэчы, ты не супраць, каб «фугануцца»? — спытаў Кушнер, калі яны селі за столік. — Ты рыбу фугу калі-небудзь спрабаваў?» Ліс на тое адказаў, што не, нават не ўяўляе сабе, што гэта такое, але быццам нешта пра яе чуў. Японскі далікатэс.

«Фугу, апошні піск сталічнай гастронамічнай моды, можна заказаць толькі тут, у «Чорным ветразі», — патлумачыў Кушнер. — Справа ў тым,

што фугу неверагодна атрутная. Тэтрадатаксін, які ўтрымлівае яе пячонка, ікра, вочы і скора, у дваццаць пяць разоў мацнейшы за куарэ. Проціяддзя не існуе. Але ўсе неатрутныя часткі рыбіны маюць неверагодную лекавую сілу. Куды там акулавым плаўнікам ці рогу насарога, ха-ха... Вядома, у рыбіне застасцца нейкая колькасць атруты, якая выклікае «прыход», як ад наркотыка, урэшце тут усё залежыць ад кухара: як ён валодае таямніцай дазіроўкі, атрымліваецца, ну, нешта накшталт рускай рулеткі. Але, калі не пашанцуе, можна, так бы мовіць, і «зажмурыцца». Дык што — замаўляем? — спытаў у канцы свайго тлумачэння Кушнер. — Ці слабо?»

* * *

Доктарка між тым агледзела апошняга хворага з іх палаты і пайшла да дзвярэй. Раптам яму стала непамысна.

— Калі мяне выпішуць, Вера Антонаўна? — спытаў ён ёй у спіну.

— Вельмі хутка. Думаю, у вас ужо ўсё стабілізавалася.

— Не, — заспяшаўся ён, — мне ўсё яшчэ не пасабе. Я хачу пабыць тут. Тым больш што мае родныя жывуць у іншым горадзе, а я адзін, і мяне ніхто не чакае.

— Дзіўнае жаданне, — доктарка Вера на секунду спынілася ў дзвярах. — Але ж у нас бальніца, дзе не падаюць рыбу фугу.

«Вось і прыхаваны кпін, — падумаў ён. — Калі б яна яшчэ ўведала, што порцыя той фугу каштует дзвесце пяцьдзесят долараў — столькі, колькі, пэўна, яна атрымлівае тут за месяц, то магла б сказаць нешта іншае. Больш здзеклівае. А можа, яна ведае?»

Кропельніцу аднеслі, ён схадзіў разам з усімі ў сталовую і паснедаў, а потым стаў шпацыраваць па калідоры, спадзеючыся напаткаць доктарку Веру.

Проста, каб пабачыць. Але яна не з'яўлялася. Зай-
сці ж у ардынатарскую без прычыны ён не рашыў-
ся і таму зноў пайшоў у палату і лёг на ложак.

К абеду ў палату шумна ўваліўся Кушнер.

— Ну што, чудзіла? — спытаў ён, кідаючы на
тумбачку пакет з апельсінамі і пачак соку ў папя-
ровай упакоўцы. — Канчай парыцца тут, на шкон-
цы. Трэба партрэт маляваць, а потым мы з табой
яшчэ разок накацім у «Ветразь». Фуганёмся. У пер-
шы раз яно заўсёды не ў кайф. Мне дык перабор не
страшны, а табе вось не ў масць пайшло. А мог бы
і ласты склеіць. Ну нічога, не апух жа, ха-ха...

— Ды пайшоў ты... — сказаў Арцём Ліс.

— О-о, малаток, бачу, што ачууняў.

І Кушнер намерыўся быў сесці на зэдлік, але ў
яго зазваніў мабільнік, і ён, перакінуўшыся з невядомым
абанентам некалькімі фразамі з добрым да-
мешкам расейскай «фені», стаў адразу развітвацца.
«Твой пеленг у мяне ёсць, — сказаў ён Лісу. — Так
што хутка пабачымся».

— Дзякую табе! — вырвалася ў таго.

— Гэта яшчэ за што? — ужо ў дзвярах здзівіўся
Кушнер, але адказу чакаць не стаў і знік гэтак жа
імкліва, як і з'явіўся.

«За тое, што менавіта тут, у бальніцы, я, каб не
сурочыць, знайшоў сваю жанчыну», — падумаў мас-
так Арцём Ліс.

* * *

Але знайсці каханне — гэта не значыць адразу
яго атрымаць у гатовым выглядзе. Доктарка Вера
нічым не адрознівала мастака Арцёма Ліса ад ін-
шых хворых, нягледзячы на тое, што ён некалькі
разоў на дзень трапляўся ёй на вочы і кожны раз
імкнуўся з ёй загаварыць.

— Я заўтра вас выпісваю, — урэшце абвясціла
яна яму. — Калі ж вы не задаволены нашым ля-

чэннем, то, як чалавек заможны, здолееце працягнуць яго за плату. У іншым месцы.

— Я не заможны, — запярэчыў Арцём Ліс. — Я ўсяго толькі мастак. Не прызнаны нават афіцыйна.

— Але ж рыба фугу, якую вы так любіце, каштую, як я даведалася, вялікіх грошай.

— Так, — сказаў ён. — Але ў «Чорным ветразі» я апынуўся выпадкова. А рыбу фугу я цяпер люблю яшчэ больш, бо дзякуючы ёй сустрэўся з вамі.

Яна не адреагавала. Толькі зірнула неўразумела, павярнулася і знікла ў ардынатарскай.

Яго намаганні ў той апошні дзень усё-такі далі нейкі плён. Падпільнаваўшы яе ў канцы змены, ён убачыў, як доктарка Вера крочыць да выхаду, апранутая ўжо для вуліцы ў простую сукенку і строгі пінжак цёмна-зялёна голеру. Цёмна-каштанавыя валасы вольна абрамлялі яе асиметрычна-птушыны твар. «Усё-такі, калі ў чалавеку ёсць парода, яе не выведзеш нічым і аніяк не схаваеш», — падумаў Арцём Ліс. Увачавідкі — гэта была яго жанчына, яго каханне.

Падкупленая кушнераўскімі апельсінамі санітарка Ніна, якую ўдалося разгаварыць, паведаміла яму, што доктарка Вера ў іх аддзяленні лепши ўрач, што яна нядаўна замужам, і што муж у яе, па чутках, значна старэйшы па ўзросце, генерал-маёр, вось толькі генерал-маёр чаго — яна не ведае.

«А хоць бы і того, — падумаў на гэта мастак Арцём Ліс, — я ад яе не адступлюся нягледзячы ні на што.»

«А жывуць яны, дакладней яна, не сказаць каб шчасліва, — падагульніла санітарка, — гэта адразу адчуваецца, і тут, у калектыве, паміж жанчын мала што схаваеш.»

Апошняя заўвага прастадушнай Ніны адразу не толькі надала яму пэўнай надзеі, а і ўвагнала ледзь не ў эйфарыю. Да пятніцы яму заставалася двое су-так, і — якое шчасце — у доктаркі Веры па графіку, які ён даследаваў у калідоры на сцяне, якраз з чацвярга было начное дзяжурства.

У чацвер к вечару мастак Арцём Ліс ляжаў у палаце на сваім ложку, але не спаў, а чуйна прыслухоўваўся да гукаў у калідоры. Там было адносна ціха, і ён у думках пажадаў, каб тэрмінова не прывезлі якога хворага — тады б дзяжурная доктарка была занятая, лічы, усю ноч. За акном палаты, на вуліцы, аднастайна шумелі рухавікі машын. Адзін з яго суседзяў храп, два іншыя нешта вяла абмяркоўвалі — ён не ўнікаў.

Урэшце ён узнёўся з ложка і скіраваў у бок ардынатарскай. Доктарка Вера сядзела за столом адна і нешта пісала. Мастак Арцём Ліс набраў у грудзі паветра і пачаў гаварыць. Ён сказаў, што закахаўся адразу, што не вар'ят, а рашэнне яго быць заўсёды побач з ёй непарушнае і адзінае, што ён просіць, — прыняць яго словаў ўсур'ёз. Нават больш чым усур'ёз.

Ён убачыў, як доктарка Вера ўспыхнула і пачырвянала.

— Але ж вы атакуеце мяне так, быццам інтэрпрэтуюце нейкі варыянт бунінскага «сонечнага ўдару», — сказала яна. — А вы ведаеце, што я замужам? І вы сур'ёзна разлічваеце на імгненнную згоду? А што вы пра мяне падумаеце праз месяц, другі, калі я даверуся вам? Што я — экзальтаваная дурнічка? Дарэчы, муж добра ставіцца да мяне, я маю ўсё, што захачу.

— Гэта не зусім тое.

— А што — зусім?

— Каханне. На ўсё жыццё. Я ведаю пра такія пары. Яны існуюць.

— Вы адцягваеце мяне ад работы. Гвалтам.

— Але ж я вам спадабаўся хоць крыху? — задаў недарэчнае пытанне мастак Арцём Ліс.

Паўза цягнулася доўга, яму здалося, што бясконца.

— Так, — нечакана шчыра сказала яна. — Вы выклікалі ў мяне прыязнасць, як толькі я вас уба-

чыла. Вы высокі, дужы, у вас адкрыты твар. Вы на-
гадалі мне бацьку, якога я запомніла з маленства.
Ён памёр заўчасна. Але ўсё гэта нічога не зменіць, і
я не ведаю таго нечага, якое магло б гэта змяніць.

«Затое я ведаю», — мільганула ў яго галаве.

Назаўтра была пятніца, і яго выпісалі.

* * *

Кабеду мастак Арцём Ліс прыехаў дамоў, у сваю
аднапакаёўку, прыняў душ і апрануўся адпаведна:
цёмны касцюм, светлая кашуля і гальштук якраз
знайшліся ў яго сціплым гардэробе. Забраў усю га-
тоўку, якую знайшоў.

У «Чорным ветразі» да вячэрняга наплыvu заўсёд-
нікаў яшчэ заставаўся час, і яму знайшлося месца.
Ён заказаў суп і закуску з рыбы фугу, а таксама
паўбутэлькі белага сухога віна.

— Фугу сёння абмежавана і толькі на заказ, —
ветліва папярэдзіў яго афіцыянт.

— Плачу ўдвая. Ён выцягнуў з партаманета і
паклаў на стол тры паперкі.

Афіцыянт кіўнуў і забраў грошы. Неўзабаве ён
з'явіўся зноў, прынёс віно, папрасіў крыху пачакаць
і ўрэшце выставіў на столік яго заказ.

Адчуванне наступіла праз нейкі час і зноў было
пагрозліва здзіўляльным. Спачатку ў яго пайшлі па
спіне мурашкі, потым адняліся ногі, усё было як ра-
ней, калі ён вячэраў тут з Кушнерам, потым ён пе-
растастаў адчуваць левую руку і тады правай таропка
напісаў на сурвэтцы адрес бальніцы хуткай дапа-
могі і прозвішча ўрача. Сурвэтку ён сунуў у нагруд-
ную кішэню пінжака, каб яе ўбачылі адразу.

Потым у яго аднялася і правая рука, затым сківі-
цы. Рухаліся толькі очы. Ён ведаў, што ўсё павін-
на ажываць у зваротным парадку. Калі пашанцуе.
А мажліва — і не. Лепш, каб было дзесяці пасярэ-
дзіне.